

PRZEDMIOTOWE ZASADY OCENIANIA

Wymagania edukacyjne z geografii dla klasy 5

oparte na Programie nauczania geografii w szkole podstawowej – Planeta Nowa autorstwa Ewy Marii Tuz i Barbary Dziedzic

Wymagania na poszczególne oceny			
konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzające (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)
1. Mapa Polski			
<p>Uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. wyjaśnia znaczenie terminów: <i>mapa, skala, legenda mapy</i> 2. wymienia elementy mapy 3. wyjaśnia znaczenie terminów: <i>wysokość bezwzględna, wysokość względna</i> 4. odczytuje wysokość bezwzględną obiektów na mapie poziomicowej 5. podaje nazwy barw stosowanych na mapach hipsometrycznych 6. wymienia różne rodzaje map 7. odczytuje informacje z planu miasta 	<p>Uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> a. odczytuje za pomocą legendy znaki kartograficzne na mapie • stosuje legendę mapy do odczytania informacji b. odczytuje skalę mapy c. rozróżnia rodzaje skali d. oblicza wysokość względną na podstawie wysokości bezwzględnej odczytanej z mapy e. odczytuje informacje z mapy poziomicowej i mapy hipsometrycznej f. wyszukuje w atlasie przykłady map: ogólnogeograficznej, krajobrazowej, turystycznej i planu miasta 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozróżnia na mapie znaki punktowe, liniowe i powierzchniowe <ol style="list-style-type: none"> 1. rysuje podziałkę liniową 2. wyjaśnia, dlaczego każda mapa ma skalę 1. oblicza odległość na mapie wzdłuż linii prostej za pomocą skali liczbowej 1. wyjaśnia, jak powstaje mapa poziomicowa 2. wyjaśnia różnicę między obszarem nizinnym, wyżynnym a obszarem górskim 3. wyjaśnia różnicę między mapą ogólnogeograficzną a mapą krajobrazową 4. przedstawia sposoby orientowania mapy w terenie 	<p>Uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. dobiera odpowiednią mapę w celu uzyskania określonych informacji geograficznych 2. przekształca skalę liczbową na mianowaną i podziałkę liniową 3. oblicza odległość w terenie za pomocą skali liczbowej a. oblicza odległość w terenie za pomocą podziałki liniowej 1. oblicza długość trasy złożonej z odcinków za pomocą skali liczbowej 2. rozpoznaje przedstawione na mapach poziomicowych formy terenu 3. rozpoznaje formy ukształtowania powierzchni na mapie hipsometrycznej 4. omawia zastosowanie map cyfrowych 5. podaje różnice między mapą turystyczną a planem miasta
2. Krajobrazy Polski			
Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:

b. wyjaśnia znaczenie terminu <i>krajobraz</i>	1. podaje różnicę między krajobrazem naturalnym a krajobrazem kulturowym	17. charakteryzuje pasy rzeźby terenu w Polsce	32. dokonuje oceny krajobrazu najbliższego otoczenia szkoły pod względem jego piękna oraz ładu i estetyki zagospodarowania
c. wymienia składniki krajobrazu	2. określa położenie najbliższej okolicy na mapie Polski	18. opisuje krajobraz najbliższej okolicy w odniesieniu do pasów rzeźby terenu	33. porównuje na podstawie mapy Polski i ilustracji rzeźbę terenu w poszczególnych pasach
d. wymienia elementy krajobrazu najbliższej okolicy	3. przedstawia główne cechy krajobrazu nadmorskiego na podstawie ilustracji	19. opisuje wpływ wody i wiatru na nadmorski krajobraz	34. wyjaśnia na podstawie ilustracji, jak powstaje jezioro przybrzeżne
e. wymienia pasy rzeźby terenu Polski	4. omawia cechy krajobrazu Pojezierza Mazurskiego	20. przedstawia sposoby gospodarowania w krajobrazie nadmorskim	35. wymienia obiekty dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego Wybrzeża Słowińskiego oraz wskazuje je na mapie
f. wskazuje na mapie Wybrzeże Słowińskie	5. wymienia atrakcje turystyczne Pojezierza Mazurskiego	21. opisuje zajęcia mieszkańców regionu nadmorskiego	36. wyjaśnia znaczenie turystyki na Wybrzeżu Słowińskim
g. wymienia elementy krajobrazu nadmorskiego	6. przedstawia cechy krajobrazu Niziny Mazowieckiej	22. przedstawia wpływ łądολου na krajobraz pojezierzy	37. charakteryzuje najważniejsze obiekty dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego na Nizinie Mazowieckiej
h. wymienia główne miasta leżące na Wybrzeżu Słowińskim	7. wymienia atrakcje turystyczne Niziny Mazowieckiej	23. omawia cechy krajobrazu przekształconego przez człowieka na Nizinie Mazowieckiej	38. opisuje zabudowę i sieć komunikacyjną Warszawy
i. wymienia po jednym przykładzie rośliny i zwierzęcia charakterystycznych dla Wybrzeża Słowińskiego	8. opisuje cechy krajobrazu wielkomiejskiego	24. przedstawia najważniejsze obiekty dziedzictwa kulturowego w stolicy	39. omawia atrakcje turystyczne na Szlaku Zabytków Techniki
j. wskazuje na mapie Pojezierze Mazurskie	9. wymienia główne cechy krajobrazu miejsko-przemysłowego Wyżyny Śląskiej	25. omawia znaczenie węgla kamiennego na Wyżynie Śląskiej	40. opisuje za pomocą przykładów rolnictwo na Wyżynie Lubelskiej
k. odczytuje z mapy nazwy największych jezior na Pojezierzu Mazurskim	10. przedstawia cechy krajobrazu rolniczego Wyżyny Lubelskiej	26. charakteryzuje życie i zwyczaje mieszkańców Wyżyny Śląskiej	41. opisuje najważniejsze obiekty dziedzictwa kulturowego Wyżyny Lubelskiej
l. wskazuje na mapie pas Nizin Środkowopolskich oraz Nizinę Mazowiecką	11. omawia cechy krajobrazu Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej na podstawie ilustracji	27. omawia na podstawie ilustracji powstawanie wąwozów lessowych	42. charakteryzuje na podstawie mapy atrakcje turystyczne Szlaku Orlich Gniazd
m. wskazuje na mapie największe rzeki przecinające Nizinę Mazowiecką	12. wymienia dwa przykłady roślin charakterystycznych dla Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej	28. charakteryzuje czynniki wpływające na krajobraz rolniczy Wyżyny Lubelskiej	43. przedstawia argumenty potwierdzające różnicę w krajobrazie Tatr Wysokich i Tatr Zachodnich
n. wskazuje na mapie największe miasta Niziny Mazowieckiej	13. wskazuje na mapie najwyższe szczyty Tatr	29. charakteryzuje na podstawie ilustracji rzeźbę krasową i formy krasowe Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej	44. opisuje dziedzictwo przyrodnicze Tatr
o. podaje nazwę parku narodowego leżącego w pobliżu Warszawy	14. wymienia cechy krajobrazu wysokogórskiego	30. opisuje na podstawie ilustracji piętra roślinności w Tatrach	
p. określa położenie Warszawy na mapie Polski	15. omawia cechy pogody w górach	31. opisuje zajęcia i zwyczaje mieszkańców Podhala	
q. wymienia najważniejsze obiekty turystyczne Warszawy	16. wymienia atrakcje turystyczne Tatr		
r. wskazuje na mapie pas Wyżyn Polskich i Wyżynę Śląską			

<p>s. wskazuje na mapie największe miasta na Wyżynie Śląskiej</p> <p>t. wskazuje na mapie Polski Wyżynę Lubelską</p> <p>u. wymienia gleby i główne uprawy Wyżyny Lubelskiej</p> <p>v. określa na podstawie mapy Polski położenie Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej</p> <p>w. podaje nazwę parku narodowego leżącego na Wyżynie Krakowsko-Częstochowskiej</p> <p>x. podaje nazwy zwierząt żyjących w jaskiniach na Wyżynie Krakowsko-Częstochowskiej</p> <p>y. określa na podstawie mapy położenie Tatr</p> <p>z. wskazuje na mapie Tatry Wysokie i Tatry Zachodnie</p>			
3. Łądy i oceany			
<p>Uczeń:</p> <p>45. wskazuje na globusie i mapie świata bieguny, równik, południk zerowy i 180°, półkule, zwrotniki i koła podbiegunowe</p> <p>46. wymienia nazwy kontynentów i oceanów oraz wskazuje ich położenie na globusie i mapie</p> <p>47. wymienia największych podróżników biorących udział w odkryciach geograficznych</p>	<p>Uczeń:</p> <p>48. wyjaśnia, co to są siatka geograficzna i siatka kartograficzna</p> <p>49. wskazuje główne kierunki geograficzne na globusie</p> <p>50. porównuje powierzchnię kontynentów i oceanów na podstawie diagramów</p> <p>51. wskazuje akweny morskie na trasach pierwszych wypraw geograficznych</p>	<p>Uczeń:</p> <p>52. podaje przyczyny odkryć geograficznych</p> <p>aa. wskazuje na mapie wielkie formy ukształtowania powierzchni Ziemi i akweny morskie na trasie wyprawy geograficznej Marca Polo</p> <p>bb. opisuje na podstawie mapy szlaki wypraw Ferdynanda Magellana i Krzysztofa Kolumba</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> określa na globusie i mapie położenie punktów, kontynentów i oceanów na kuli ziemskiej opisuje podróże odkrywcze w okresie od XVII w. do XX w.
4. Krajobrazy świata			
Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:

<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie terminu <i>pogoda</i> • wymienia składniki pogody • wyjaśnia znaczenie terminu <i>klimat</i> • wymienia na podstawie mapy tematycznej strefy klimatyczne Ziemi • wymienia na podstawie ilustracji strefy krajobrazowe Ziemi • wskazuje na mapie strefy wilgotnych lasów równikowych oraz lasów liściastych i mieszanych strefy umiarkowanej • podaje nazwy warstw wilgotnego lasu równikowego i wskazuje te warstwy na ilustracji • rozpoznaje rośliny i zwierzęta typowe dla lasów równikowych oraz lasów liściastych i mieszanych • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>sawanna, step</i> • wskazuje na mapie strefy sawann i stepów • wymienia gatunki roślin i zwierząt charakterystyczne dla sawann i stepów • wyjaśnia znaczenie terminu <i>pustynia</i> • wskazuje na mapie obszary występowania pustyń gorących i pustyń lodowych • rozpoznaje rośliny i zwierzęta charakterystyczne dla pustyń gorących i pustyń lodowych • wskazuje na mapie położenie strefy krajobrazów śródziemnomorskich 	<p>l. wyjaśnia różnicę między pogodą a klimatem</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. odczytuje z klimatogramu temperaturę powietrza i wielkość opadów atmosferycznych w danym miesiącu 2. wymienia typy klimatów w strefie umiarkowanej cc. omawia na podstawie mapy stref klimatycznych i klimatogramów klimat strefy wilgotnych lasów równikowych oraz klimat strefy lasów liściastych i mieszanych dd. omawia na podstawie ilustracji warstwową budowę lasów strefy umiarkowanej 1. wyjaśnia znaczenie terminów: <i>preria, pampa</i> 2. omawia charakterystyczne cechy klimatu stref sawann i stepów ee. opisuje na podstawie ilustracji świat roślin i zwierząt pustyń gorących i pustyń lodowych 1. wymienia cechy charakterystyczne klimatu śródziemnomorskiego 2. wymienia obiekty turystyczne w basenie Morza Śródziemnego 3. wymienia charakterystyczne cechy klimatu stref tajgi i tundry 4. wskazuje na mapie położenie najwyższych łańcuchów górskich innych niż Himalaje 5. charakteryzuje krajobraz wysokogórski w Himalajach 	<p>ff. wskazuje na mapie klimatycznej obszary o najwyższej oraz najniższej średniej rocznej temperaturze powietrza</p> <p>gg. wskazuje na mapie klimatycznej obszary o największej i najmniejszej rocznej sumie opadów</p> <p>hh. porównuje temperaturę powietrza i opady atmosferyczne w klimacie morskim i kontynentalnym</p> <p>5. wymienia kryteria wydzielenia stref krajobrazowych</p> <ol style="list-style-type: none"> a. przedstawia na podstawie ilustracji układ stref krajobrazowych na półkuli północnej b. charakteryzuje warstwy wilgotnego lasu równikowego c. charakteryzuje na podstawie ilustracji krajobrazy sawann i stepów d. omawia klimat stref pustyń gorących i pustyń lodowych e. omawia rzeźbę terenu pustyń gorących f. omawia cechy krajobrazu śródziemnomorskiego g. charakteryzuje cechy krajobrazu tajgi i tundry h. charakteryzuje na podstawie ilustracji piętra roślinne w Himalajach 	<p>i. oblicza średnią roczną temperaturę powietrza</p> <p>j. oblicza różnicę między średnią temperaturą powietrza w najcieplejszym miesiącu i najzimniejszym miesiącu roku</p> <p>k. oblicza roczną sumę opadów</p> <p>l. prezentuje przykłady budownictwa, sposoby gospodarowania i zajęcia mieszkańców stref wilgotnych lasów równikowych oraz lasów liściastych i mieszanych</p> <p>m. porównuje cechy krajobrazu sawann i stepów</p> <p>n. omawia przykłady budownictwa i sposoby gospodarowania w strefach pustyń gorących i pustyń lodowych</p> <p>o. prezentuje przykłady budownictwa i sposoby gospodarowania w strefie śródziemnomorskiej</p> <p>p. porównuje budownictwo i życie mieszkańców stref tajgi i tundry</p> <p>q. analizuje zmienność warunków klimatycznych w Himalajach i jej wpływ na życie ludności</p>
---	---	--	---

<ul style="list-style-type: none"> • wymienia na podstawie mapy państwa leżące nad Morzem Śródziemnym • rozpoznaje rośliny i zwierzęta charakterystyczne dla strefy śródziemnomorskiej • wymienia gatunki upraw charakterystycznych dla strefy śródziemnomorskiej • wyjaśnia znaczenie terminów: <i>tajga</i>, <i>tundra</i>, <i>wieloletnia zmarzlina</i> • wskazuje na mapie położenie stref tajgi i tundry • rozpoznaje gatunki roślin i zwierząt charakterystyczne dla tajgi i tundry • wskazuje na mapie Himalaje • wymienia charakterystyczne dla Himalajów gatunki roślin i zwierząt 	<p>6. opisuje świat roślin i zwierząt w Himalajach</p>		
---	--	--	--

Zasady oceniania i pracy na lekcjach geografii

Zasady oceniania z geografii są zgodne z podstawą programową dla gimnazjum i klasy V szkoły podstawowej oraz WZO zamieszczonymi w statucie szkoły. **Wymagania edukacyjne** (na poszczególne oceny) wynikają z realizowanego w szkole programu nauczania geografii i dostępne są w sali geograficznej.

I. Formy oceniania

A. Oceny stanowiące zasadniczą część oceny klasyfikacyjnej (wiedza)

- Sprawdziany po określonej partii materiału (do wglądu u nauczyciela),
- Kartkówki z 3 bieżących tematów (oddawane uczniowi), nie muszą być zapowiedziane
- Odpowiedzi ustne z 3 bieżących tematów,
- Zadania długoterminowe (m.in. referaty, projekty)

Umiejętność posługiwania się mapą jest sprawdzana przez kartkówki i odpowiedzi ustne.

Nauczyciel dokonuje oceny postępów ucznia w sposób systematyczny. W semestrze uczeń musi uzyskać min. 3 oceny z kategorii A.

B. Oceny za aktywność i starania

- Aktywność na lekcjach (pięć „+” - ocena bardzo dobra, pięć „-“ – stopień niedostateczny)
- Zadania dodatkowe
- Udział w konkursach
- Zadania domowe (zadania pisemne, zadania w zeszycie ćwiczeń)
- Przygotowanie do lekcji:

wyróżniamy nieprzygotowania merytoryczne i techniczne - brak zeszytu ćwiczeń, zeszytu przedmiotowego

Sprawdziany oceniane są wg procentowych przedziałów dla poszczególnych ocen (1-6), ustalonych w Wewnętrznych Zasadach Oceniania:

96-100 % celujący (6)

90-95% bardzo dobry (5)

70-89% dobry (4)

50-69% dostateczny (3)

35-49% dopuszczający (2)

Sprawdzian jest zapowiedziany i wpisany do dziennika elektronicznego z tygodniowym wyprzedzeniem. Wyniki sprawdzianu nauczyciel przedstawia w terminie 10 dni roboczych – po przekroczeniu tego terminu nie można wpisać ocen niedostatecznych.

Jeżeli uczeń w wyznaczonym terminie nie dokona zaliczenia sprawdzianu, nauczyciel pozostawia wpis „0”, który jest uwzględniany w ustalaniu oceny klasyfikacyjnej.

Poprawa oceny niedostatecznej ze sprawdzianu jest obowiązkowa i musi odbyć się w terminie dwóch tygodni od podania wyników sprawdzianu. Uczeń ma prawo do poprawy oceny niedostatecznej z kartkówki.

Dokumentowanie postępów ucznia dokonuje się w:

- dzienniku elektronicznym
- zbiorze sprawdzianów ucznia przechowywanych do 31 sierpnia danego roku.

Sprawdzian weryfikacyjny daje możliwość podniesienia oceny końcoworocznej – zasady są określone w Statucie Szkoły.

Uczeń ma prawo do:

- 2 nieprzygotowań technicznych (brak zeszytu ćwiczeń, zeszytu przedmiotowego)
- 1 nieprzygotowania merytorycznego z 3 ostatnich lekcji /w przypadku 2 lekcji w tygodniu – 2 nieprzygotowania/

Uczeń ma obowiązek:

- zgłosić nieprzygotowania nauczycielowi na początku lekcji (w czasie sprawdzenia obecności)
- posiadać na każdej lekcji: zeszyt przedmiotowy i zeszyt ćwiczeń, natomiast na ławce powinien znaleźć się 1 atlas geograficzny i 1 podręcznik (dostępne w sali),
- dbać o stan wyposażenia sali geograficznej (min. atlasy i ławki), nie zmieniać wyznaczonego miejsca.
- pomóc nauczycielowi w przygotowaniu gabinetu do lekcji - dyżurni

Wyciąg ze Statutu Szkoły

§ 78ab. 219W szczególnych przypadkach ustalona roczna ocena klasyfikacyjna z zajęć edukacyjnych może ulec weryfikacji poprzez sprawdzian weryfikujący, egzamin poprawkowy, egzamin klasyfikacyjny lub sprawdzian wiadomości i umiejętności.

219 Paragraf dodany przez § 1 pkt 112 uchwały, o której mowa w odnośniku 1.

220 Paragraf dodany przez § 1 pkt 113 uchwały, o której mowa w odnośniku 1.

§ 78ac. 220Zasady przeprowadzania sprawdzianu weryfikującego:

- 1) uczeń ma prawo przystąpić do sprawdzianu weryfikującego z każdego przedmiotu;
- 2) uczeń ma prawo zdawać sprawdzian weryfikujący na ocenę wyższą co najwyżej o jeden stopień w stosunku do oceny proponowanej przez nauczyciela;

- 3) warunkiem przyznania prawa do sprawdzianu weryfikującego z danego przedmiotu jest:
- a) uczestniczenie we wszystkich obowiązkowych sprawdzianach i uzyskanie z nich ocen pozytywnych,
  - b) posiadanie co najmniej połowy, z wszystkich uzyskanych ocen cząstkowych, równych lub wyższych od oceny; o którą się ubiega,
  - c) frekwencja na zajęciach z danego przedmiotu nie niższa niż 80% (z wyjątkiem długotrwałej choroby),
  - d) usprawiedliwienie wszystkich nieobecności na zajęciach,
  - e) skorzystanie ze wszystkich oferowanych przez nauczyciela form poprawy, w tym – konsultacji indywidualnych;
- 4) sprawdzian weryfikujący przeprowadza się w terminie przypadającym przed radą klasyfikacyjną;
- 5) sprawdzian weryfikujący składa się z części pisemnej i ustnej, z wyjątkiem egzaminu z plastyki, muzyki, zajęć artystycznych, informatyki, zajęć komputerowych, techniki, zajęć technicznych oraz wychowania fizycznego, z których egzamin ma przede wszystkim formę zadań praktycznych;
- 6) pytania do sprawdzianu opracowuje zespół nauczycieli danego przedmiotu lub przedmiotów pokrewnych;
- 7) uczeń jest dopuszczony do części ustnej sprawdzianu weryfikującego, jeśli z części pisemnej otrzyma co najmniej ocenę, o którą się stara lub ocenę o jeden stopień niższą;
- 8) z przeprowadzonego sprawdzianu weryfikującego sporządza się protokół;
- 9) sprawdzian weryfikujący przeprowadza komisja powołana przez Dyrektora Szkoły, w której skład wchodzi:
- a) w części pisemnej – dwóch nauczycieli wyznaczonych przez Dyrektora Szkoły,
  - b) w części ustnej – dwóch nauczycieli właściwego zespołu przedmiotowego wyznaczonych przez Dyrektora Szkoły.